

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-985

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Maalismaa, Saara			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Onko maailma valmis naissankarin pelastettavaksi? Kaksi toimintaelokuvan naissankaria ja sukupuolen performoinnin problematiikka			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-04-11	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 92, liitteet 8 sivua
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa perehdytään toimintaelokuvien naissankareihin, heidän tapaansa esittää sukupuolta ja naiskuvan mahdolliseen muutokseen. Tutkimus kiinnittyy sosiologisen kulttuurintutkimuksen, lajityyppitutkimuksen, naiskuvatutkimuksen ja sukupuolen problematiikan tutkimuksen traditioihin. Toimintaelokuvien kautta tarkastellaan sitä kulttuurista merkitysten taistelua, jota mediassa käydään sukupuolesta ja sen luonteesta. Tutkimuksen kysymykset koskettavat toimintaelokuvaa lajityyppinä, naissankaria sen sisällä ja naissankarin esittämisen tapaa. Tämän naisen representaation kautta paneudutaan myös sukupuolen representaation problematiikkaan ja Judith Butlerin käsitykseen sukupuolesta performanssina. Tutkimuskysymykseksi nousee, rikkovatko toimintaelokuvien naissankarit sukupuolen representaatioita ja performanssia mies/nainen-dikotomian suhteen.</p> <p>Pääaineistona tutkimuksessa on kaksi naistoimintasankarielokuvaa: Long Kiss Goodnight (1996) ja Sotilas Jane (1998). Sekundaarisena aineistona on joukko amerikkalaisia toimintaelokuvia. Menetelminä käytetään teemoittelua ja narraation semioottista analyysiiä, tarkemmin sanottuna Greimasin aktanttimallia ja binaarisia vastinpareja. Myös Sherrie Innesin vahvan naisen ominaisuuksien luokitus toimii apuvälineenä naissankarin analyysissa.</p> <p>Tulokset voidaan jakaa kahteen tasoon: hypoteesi toimintaelokuvista riskiyhteiskunnan myytin yhtenä ratkaisumallina ja tulokset naissankarin representaatiosta. Lajityypin myytissä sankari pelastaa maailman hallitsemattomalta kaaokselta. Sankari voi olla niin nainen kuin mieskin, tosin hänen tulee olla terve, valkoinen ja keskiluokkainen hetero. 1990-luvulla toimintaelokuvalla perinteisten väkivallan keinojen sijaan sankarin selviytymisstrategiaksi nousee sisäinen kasvu. Tunteet nousevat sankarin työvälineiksi.</p> <p>Tutkimuksessa naissankari paljastuu sukupuolten dikotomian rajankäynnin paikaksi. Toisaalta häntä sitovat feminiiniyden edelleen tiukat reunaehdot: tunteet, ulkonäkö ja perheorientoituneisuus. Ja toisaalta taas naissankari menee maskuliinisen alueelle väkivallan, lihaksikkouden ja toimintastrategioiden suhteen. Naissankarille naiseuden ja toiminnan yhteensovittaminen luo kuitenkin myös ongelmatilanteita.</p> <p>Toimintaelokuvan mies taas on oppinut viimeisen vuosikymmenen aikana tuntemaan ja ottamaan vastuunsa vanhempana. Liikettä sukupuolten performoinnissa tapahtuu siis kumpaankin suuntaan.</p> <p>Naissankari on relevantti sukupuoliroolien ja sukupuolen performanssin tutkimisen paikka. Toimintaelokuvien naissankarit performoivat joustavasti niin maskuliinisen kuin feminiinisenkin genderin ominaisuuksia. Kulttuurin kuvastossa elää samanaikaisesti monenlaisia naisia. Toimintasankaritar antaa yhden kulttuurisen representaation aktiivisesta ja voimakkaasta naisesta, jolle dikotominen sukupuoli on toisinaan ylittävissä. Maailma on samanaikaisesti valmis ja ei-valmis antamaan kohtalonsa naissankarin käsiin.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords toimintaelokuvat genret naiskuva sukupuoli			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			